

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci navrhovatele: **Ing. arch. M. S.** podání navrhovatele ze dne 20. 11. 2012, o kasační stížnosti proti přípisu Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2012, č. j. 3 Na 180/2012 – 16,

t a k t o :

- I. Žádost navrhovatele o osvobození od soudních poplatků **se zamítá.**
- II. Navrhovatel **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.
- III. Kasační stížnost **se odmítá.**
- IV. Navrhovatel **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) bylo dne 20. 11. 2012 doručeno podání stěžovatele označené „nové žádosti o přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“ adresované ke všem jeho žalobním řízením vedeným u městského soudu. Podání stěžovatele byla přiřazena spisová značka 3 Na 180/2012. V reakci na žádost stěžovatele o zařazení předmětné žádosti ke všem jeho žalobám evidovaným u městského soudu zaslal městský soud stěžovateli přípis ze dne 29. 11. 2012, č. j. 3 Na 180/2012 – 16, kterým mu sdělil, že jeho žádosti vyhověl a do všech podání, která učinil u tamního soudu, jeho žádost předal. Současně jej upozornil, že není třeba činit opakovaně stejná podání. Dodal, že pokud soud již rozhodl, není třeba rozhodovat znovu; soud by rozhodl pouze v případě, že by se změnila jeho osobní a finanční situace s tím, že by uvedené musel doložit v každé jednotlivé věci.

Přípis městského soudu ze dne 29. 11. 2012 napadl stěžovatel kasační stížností.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce, Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval těmito žádostmi stěžovatele.

Osvobození od soudních poplatků představuje procesní institut, jehož účelem je zejména chránit účastníky řízení, nacházející se v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), může být

pokračování

účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvláště závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

Přiznané osvobození od soudních poplatků je dále výchozím předpokladem pro ustanovení zástupce, které je dle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. vázáno na splnění dvou kumulativních podmínek. První podmínka je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků (viz výše), druhá z určených podmínek pak spočívá v posouzení, zda je zástupce nezbytně třeba k ochraně práv navrhovatele. Ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. je tedy nutno, aby se soud posuzující existenci podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nejprve zabýval otázkou zjevné úspěšnosti (neúspěšnosti) podaného návrhu. V předmětné věci se proto Nejvyšší správní soud primárně zabýval otázkou „zjevné úspěšnosti“ kasační stížnosti stěžovatele směřující proti přípisu městského soudu, kterým byl uvědomen o způsobu vyřízení jeho žádosti.

Ačkoli soudní řád správní ve své terminologii vícekrát používá pojem „zjevně“, nepodává jeho legální definici. Judikatura se pokusila pojem „zjevně“ vyložit např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, publikovaném pod č. 909/2006 Sb. NSS, v němž zdejší soud vyslovil, že „*zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjištělná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování*“. O zřejmě (zjevně) bezúspěšné uplatňování práva se pak jedná zejména tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele (aniž by bylo třeba provádět dokazování) je nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (srovnej Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2006, str. 637*).

Podle § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“).

V souvislosti s posuzovanou otázkou pak Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 - 197, publikovaném pod č. 1717/2008 Sb. NSS, vyslovil, že „*že rozsah prezkumné pravomoci soudů ve správním soudnictví vymezuje na zákonné úrovni soudní řád správní, konkrétně ustanovení § 4, ve spojení s § 2 s. ř. s. Zákonná definice obsahuje tři prvky. Za prvé, jedná se o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici uvedených. Za druhé, tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Za třetí, toto rozhodování se děje v oblasti veřejné správy.*“

Ve věci samé následně rozhoduje soud rozsudkem; usnesením jen tam, kde to zákon stanoví (§ 53 odst. 1 s. ř. s.). V jiných věcech soud rozhoduje usnesením tam, kde to zákon stanoví (§ 53 odst. 2 s. ř. s.). Proti rozhodnutí soudu jsou opravné prostředky přípustné, jen stanoví-li tak tento zákon (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V projednávané věci byla předmětem podání navrhovatele nová žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce spolu se žádostí o její zařazení ke všem jeho žalobním řízením vedeným u městského soudu. Ve smyslu shora citovaného rozsudku zdejšího soudu

je zřejmé, že učiněné podání nenaplnuje znaky žaloby, na základě které by městský soud zahájil přezkumné soudní řízení a vydal v projednávané věci rozhodnutí ve věci samé ve smyslu ustanovení § 53 s. ř. s. Kasační stížnost je potom opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále stanoveno jinak [§ 102 s. ř. s.]. Stěžovatel kasační stížností napadl přípis, jímž mu byl městským soudem sdělen způsob vyřízení jeho žádosti, a je tedy zjevné, že se nejedná o rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, které by mohlo být předmětem přezkumu Nejvyššího správního soudu ve smyslu ustanovení § 102 s. ř. s. S ohledem na zjevnou bezúspěšnost stěžovatelem podaného návrhu tak Nejvyšší správní soud stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků (výrok I.). Pokud stěžovatel nesplňuje podmínku pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s., nesplňuje v důsledku toho ani podmínku pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. (výrok II.).

Shora vyslovené závěry týkající se otázky „zjevné úspěšnosti“ stěžovatelem podaného návrhu pak z velké části předurčují také posouzení stěžovatelem podané kasační stížnosti.

Jak již bylo uvedeno výše, ve věci samé rozhoduje soud rozsudkem, popř. usnesením, stanoví-li tak zákon. V jiných věcech než ve věci samé pak soud rozhoduje pouze usnesením, a to v případech, kde to zákon stanoví. Pro úkon soudu, jímž pouze uvědomuje účastníka o tom, že vyhověl jeho žádosti a zařadil jeho podání ke všem řízením, která stěžovatel vede u městského soudu, není stanoveno, že je soud činí formou usnesením. Podle stávající právní úpravy je možné rozhodnout usnesením jen tam, kde to stanoví zákon. V jiných případech formy usnesení užit nelze. Uvedenému výkladu odpovídá i postup, který zvolil městský soud. Z použité formy je zřejmé, že ani po této stránce nejde o rozhodnutí (chybí např. odůvodnění, poučení o opravném prostředku), ale jen o sdělení. V tomto případě (sdělení o vyřízení žádosti), kde nejde o meritorní vyřízení věci a nejedná se o situaci, kdy je rozhodováno usnesením, nemá soud jinou možnost než věc vyřídit přípisem. Městský soud právě tímto způsobem postupoval. Jelikož s. ř. s. neumožňuje, aby účastníci řízení nebo osoby zúčastněné na řízení podali proti sdělení krajského, resp. městského, soudu kasační stížnost (kasační stížnost je dle ustanovení § 102 s. ř. s. přípustná jen proti rozhodnutí), nelze než dovodit (za použití logického výkladu důkazem opaku ve vazbě na ustanovení § 53 odst. 3 s. ř. s.), že kasační stížnost proti napadenému přípisu městského soudu přípustná není.

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů proto pro nepřijatelnost kasační stížnosti stěžovatele odmítl [§ 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s.].

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu